

JUSTITSMINISTERIET

Lovafdelingen

Folketinget
Retsudvalget
Christiansborg
1240 København K.

Dato: 23. oktober 2007
Kontor: Procesretskontoret
Sagsnr.: 2007-792-0408
Dok.: HAA40351

Hermed sendes besvarelse af spørgsmål nr. 440 (Alm. del), som Folketingets Retsudvalg har stillet til justitsministeren den 11. september 2007.

Lene Espersen

/

Lars Hjortnæs

Slotsholmsgade 10
1216 København K.

Telefon 7226 8400
Telefax 3393 3510

www.justitsministeriet.dk
jm@jm.dk

Spørgsmål nr. 440 fra Folketingets Retsudvalg (Alm. del):

”Ministeren bedes kommentere henvendelsen af 7/9-07 fra Hans Boserup, Sønderborg vedr. retshjælp ved advokater (retsplejelovens § 323), jf. REU alm. del - bilag 666.”

Svar:

Henvendelsen fra Hans Boserup vedrører spørgsmålet om, i hvilket omfang der kan gives vederlagsfri retshjælp i sager mod en forvaltningsmyndighed.

Reglerne om retshjælp findes i retsplejelovens § 323. De gældende regler blev indført ved lov nr. 554 af 24. januar 2005 om ændring af retsplejeloven og forskellige andre love (Sagsomkostninger, retshjælp og fri proces). Reglerne trådte i kraft den 1. januar 2007 og bygger på Retsplejerådets betænkning nr. 1436/2004 om reform af den civile retspleje III (Adgang til domstolene).

Formålet med lovændringen var at modernisere og forbedre reglerne om retshjælp.

Efter de gældende regler opereres der - i modsætning til tidligere - med tre trin for retshjælp: Helt grundlæggende mundtlig rådgivning (trin 1), rådgivning ud over helt grundlæggende mundtlig rådgivning (trin 2) og rådgivning i forbindelse med forligsforhandlinger (trin 3).

Efter retsplejelovens § 323, stk. 2, har enhver ret til vederlagsfri retshjælp på trin 1 vedrørende ethvert retsspørgsmål. I modsætning til, hvad der var gældende tidligere, kan enhver således nu - også når der er tale om en forvaltningssag - gratis få grundlæggende mundtlig rådgivning ved advokatvakterne med henblik på at få afklaret, om der er grund til at gå videre med sagen, og i bekræftende fald hvordan den råde søgende mest hensigtsmæssigt kan komme videre med sagen, og hvilke retshjælpsmuligheder der kan være relevante i den forbindelse.

Retshjælp på trin 2 og 3 gives derimod som udgangspunkt ikke til sager, der angår eller er under behandling ved en forvaltningsmyndighed eller et privat klage- eller ankenævn, der er godkendt af ministeren for familie- og forbrugeranliggender, jf. retsplejelovens § 323, stk. 4, nr. 4. Er der tale om klage over en forvaltningsmyndigheds afgørelser, kan der dog gives retshjælp på trin 2 og 3, jf. retsplejelovens § 323, stk. 5.

Inden den nævnte lovændring fandtes reglerne om retshjælp i en bekendtgørelse om offentlig retshjælp ved advokater (bekendtgørelse nr. 1140 af 13. december 2002 med senere ændringer). Bekendtgørelsen indeholdt en såkaldt negativliste over sager, der ikke kunne gives retshjælp til. Ifølge negativlisten kunne der bl.a. ikke gives retshjælp til sager, der angik eller var under behandling ved en forvaltningsmyndighed, hvis det måtte antages, at vejledning og bistand i fornødent omfang blev givet af myndigheden, jf. bekendtgørelsens § 6, stk. 3, nr. 4. Retshjælp kunne således kun ydes, hvis vejledning og bistand i fornødent omfang *ikke* blev givet af forvaltningsmyndigheden.

Bekendtgørelsens betingelse om fornøden vejledning og bistand for at afslå retshjælp er ikke gentaget i retsplejelovens § 323, stk. 4, nr. 4, og der vil derfor – efter ordlyden af den nugældende bestemmelse – ikke være mulighed for at yde retshjælp på trin 2 og 3, selv om det måtte antages, at vejledning og bistand ikke i fornødent omfang gives af forvaltningsmyndigheden.

I det pågældende lovforslags bemærkninger til § 323 anføres generelt, at forslaget om retshjælp emnemæssigt afgrænses som hidtil, således at den såkaldte negativliste dog alene skal gælde for retshjælp på trin 2 og 3. Det anføres endvidere, at undtagelserne i § 323, stk. 4, svarer til de hidtil gældende undtagelser for offentlig retshjælp. Der henvises herved til pkt. 3.3 i lovforslagets almindelige bemærkninger og bemærkningerne til forslaget til § 323, jf. lovforslag nr. L 132, 2004-05 (Folketingstidende 2004-05, tillæg A, sp. 5534 og 5557).

De nævnte bemærkninger skal ses i lyset af, at forvaltningsmyndigheder er forpligtet til at yde vejledning og bistand i fornødent omfang efter forvaltningslovens § 7, og at den ændrede ordlyd derfor ikke kan antages at have nogen praktisk betydning. Endvidere har enhver som nævnt ovenfor - i modsætning til hvad der var gældende tidligere - ret til vederlagsfri retshjælp på trin 1 vedrørende ethvert retsspørgsmål, herunder også i forvaltningssager.